

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkerekedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénsek és hirdetések kiadandók.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak.
Bélyegdíjért külön minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FÜMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

A mivel Gyergyó nem törődik.

A gyergyói társadalom sok szép tulajdonról széles körben ismeretes s e szép tulajdonait mi sem akarjuk kétségbevonni. Ez merészség volna tőlünk akkor, midőn a humanizmusnak számtalan, valóban nemes példát láthatjuk itt. Sőt arról kellett meggyőződnie, hogy mértéket nem ismer a jótékony célú egyletek létesítésében és pártolásában olyannyira, hogy már néha fel-felhangzik a panasz, hogy a sok jótékony cél túlfeszíti anyagi erőnket s ma holnap oda jutunk, hogy egyleteink számát kénytelenek leszünk redukálni s a szükségesek közül kiválasztani a legszükségesebbeket. Hogy így felszaporodnak a különböző célú egyletek, annak kell tulajdonitanunk, hogy ezek létesítésében inkább egyesek ambíciója s invenciója, mintsem okos mérséklet és előrelátás vezéreltek bennünket.

Igy esett meg az, hogy a gyergyói kórház ügye, mely különben a humanizmusnak legszebb és legüdvösebb ténye volna, egészen lezorzult a napirendről. Elég szomorú dolog s Gyergyó nimbuszából sokat levon, hogy még ez ideig sem a szépcske jövedelmet élvező községek, sem a társadalom nem tartottak fenn oly mozgalmat, mely lehetővé tette volna a megfelelő alap össze gyűjtését s az ezelőtt mintegy húsz évvel megpendített kórház felállítását. A letelt húsz év hosszú sorában sok jó s kedvező esztendő volt, melyek alkalmasak lettek volna ezen jótékony ügy előmozdítására.

Ilyen körülmények között azon gondolkodás módot kell feltételeznünk, hogy ez talán nem is tartozhatik társadalmunk teendői

közé? vagy talán a megyei kórház mellett szükségünk sincs egy gyergyói kórházra?

Igaz, hogy a modern társadalom a humanizmust, illetőleg kötelességet ró mind az államra, mind a társadalomra s a jólét ott fejlődik, hol e két tényező kölcsönösen megoldja feladatát. A humanizmusnak azonban két sarka van: egyik az igazság törvényének fejlesztése, a másik pedig a szeretet törvényének fejlesztése. Az igazság törvényének fejlesztése állami feladat, a szeretet törvényének fejlesztése pedig a társadalom kötelessége. Csak e kettő együttvéve képezheti az emberi boldogság alapját. Az igazság bármennyire fényesen ragyogna is az emberi életben, szeretet nélkül olyan lenne az, mint a föld északi tája, hol tündöklök a nap s mégis fagy és jég borít mindent.

A szeretet tehát azon szociális balszam, mely enyhíti s gyógyítja azt a sok sajnó sebet, melyeket az élet nyomora s küzdelme ütnek s felszaggatnak a szegény ember testén s lelkén.

Ha az állam megalkotja a törvényeket, felhatalmazásokat ad, gondoskodik a törvény végrehajtásáról, megindítja a kezdetet, megtette kötelességét; a jótékony munkát a társadalomnak kell hozzáadnia.

Azt nem mondhatjuk, hogy az állam a közegészségügy terén nem tette volna meg a lehető szükségeseket. Azt azonban elmondhatjuk, hogy a közegészségügy az, melyen a társadalom a legkevesebb jótékonyt mutat fel. Népségünk arányához képest, kivéve a nagyobb városokat s a megyei székhelyeket, a vidékeken alig található kórház. Itt kirívóan szembetűnik a társadalom közreműködésének hiánya.

A szegény, elhagyott beteg gyámlitása és orvoslása annyira összefügg a humanizmus kérdésével s emberbaráti feladattal, hogy ezt egy vidék sem hanyagolhatja el, s a humanizmus a számáritánus cselekedetével kezdődik.

De talán azt mondhatná valaki, hogy Gyergyónak nincs szüksége kórházra, mert Csik-Szeredában van megyei kórház, hol a gyergyói betegek is ápoltnak? Gyergyó a nagy távolság miatt kevés hasznát veheti a megyei kórháznak. Éppen azon betegek, kiknél gyors- és nagyobb segítségre van szükség, nem indulhatnak el a hosszú útra. Ilyen esetek pedig munkás népeknél, a minden perczen életveszéllyel járó foglalkozás és mostoha életmód mellett, mindennapiak. Hányszor előfordul, hogy a szegény napszámos ember épen, teljes egészségben megy ki az erdőbe, hogy napi munkája után lásson s összetört testtel hozzák haza! Az ilyen betegnek nem csak orvosi segítségre, hanem gondos és folytonos ápolásra, jó táplálék- és egészséges lakásra van szüksége. Tekintsünk csak be egy ilyen szegény napszámos kunyhójába, a nyomor, a gyámlitánus környezet, az egészségtelen s zsúfolásig tele tömött lakás azonnal megérteti velünk, hogy az ottani tartózkodás nemcsak a betegnek, hanem az egészségesnek sem való. S ha a társadalom nem segít az ilyen nyomorultakon, akkor kérdezhetjük, hogy mennyivel tett többet a kamaszkai s afrikai civilizálatlan népeknél, hol a gyámlitánus öregeket s nehéz betegeket egyszerűen agyonverik, hogy ne legyen terhére a környezetnek. A különbség nem nagy, mert az első esetben a rossz lakás és nyomor ül-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Népnünpély.

Van Udvarhelynek egy igen szép kertje, sétatere mondhatnám a Küküllő és a vasút töltése közt, melyet közönségesen Kollegium-kertnek hívnak, újabban Magyaróssy-kert nevet kapott, a boldogult nagylelkű adományozó után, kinek kegyeletes ünnepét tavaly ülte meg a Collegium ifjúsága. Itt volt folyó hó 7-én a népnünpély.

Valóban szeretném tudni, miként lehetséges az, hogy mi katolikusok még ingyenmulatságra sem kapunk publikumot, míg a reformátusoknak anyagilag is bőven ki jut a sikerből. Ugyanis: mi ha valamit rendezünk, hetekkel előbb és utóbb folyton hull az Isten áldása. Nekik kedvez az idő, mintha megrendelnék. Különben ki tudja, hátha Falb Rudolf kalvinista, vagy pedig bruder-schaffittal lekenyerezték, igérvén ráadásul a népnünpéli sorsjáték főnyereményének fanyelübicskáját.

Annai tény, hogy pazarul sikerült, mert kalvinisták rendezték — saját javukra.

Ugyanis mi megvettük — hogy gymnasiumot építhessünk — a reform. kántori lakot kerek hat ezer forintért (ebben is szerencsések, pár nappal a vásár után tíz pusztítá a már leontott ház romlatait). Pénz tehát van, de kántori lak nincs, ők pedig sokkal büszkébbek, semhogy állami segítséget kérjenek. Minek is, nemzetközi és vallásközi alapon is lehetséges és aztán — marad a pénz, lesz kántori lak. kormány kegye nem kell, és a mi fő: ép az autonomia.

Mit csináltak tehát? Úgyesen összeállítottak egy sületlenségekkel teli programot (ne tessék

félreérteni, a perezet, meg a lepényt értem), és elkeresztelték népnünpélynek — illetéktelenül. Mert ez a program és ünnepély, az az úri társaság és maroknyi nép hogyan térnek össze: nem értem. Engedelmet kérek, nem saját fejem gyártmánya, Jókai agyából plagizáltam, ki szerint a „Barátom — Uram“ nem jó, vagy barátom s akkor nem uram, vagy uram s nem barátom.

No de én belenyugszom, nyelvészkedés tárgyává nem teszem, hiszen népnünpélyről levén szó: nyelvészkedéssé fajulna, mi különben megbo-csátható a Feleletek és Mondatok százados évfordulóján.

No, de mi is volt az? Czéllövés, puskaropogás félmásodpercenként egész délután, úgy, hogy a vonat megállott volna, ha nem lesz helyierdekű, ha nem tudja, hogy Udvarhely nem Cserkeszkő s a kedélyes puskázók közt Somoskeői léte tér és időbeli képtelenség. Sok treffer volt s igazán örvendhetünk a hármass szövetség megújításának, mert a katonák oly ügyesen löttek (ne tessék félre érteni) nem bakkot, hanem centrumot, hogy sikerült nekik elvinni pelyhedző emberjelöltek elől — a második díjat. Pedig a puska Flobor volt s ezen embergyakornokok Kolozsivárt soha nem jártak. Azt fölösleges is mondanom, hogy mintán a díjak pezsgőből és ó-borból állottak, Kuoni pásztor Tell Vilmost legyőzte a végső mérkőzésnél (ne tessék félreérteni, csakis az első és utolsó fogalmak forgandóságának népies allegóriája). Segíteni pedig már nem lehetett, mert a jury is összeült folyó ügyeket tárgyalni.

Volt továbbá csóvaütés, birkozás is; derék, ügyes legények álltak ki a küzdternek most az egyszer nem homokjára, ha nem első kaszálása

füvére s olyan tisztességesen megmozgatták a földet (mintha Jókaitól tanulták volna), hogy moráját Italiában is meghallották. Meg is volt jutalmuk ez országháborításért, mert az első egy talért, második egy ezüst forintot (!) kapott.

A kerékpárversenyt miért emlitem, azt megszokta itt már ló és ember, csodaszámba nem jöhet s a „népnünpély“ minden tagja belenyugodott abba, hogy terem olyan szekér is, melynek két kereke van s mindkettő egymásután.

Fölsőleges említenem, mekkora örömet okozott két egészségtelenügyi- a szilvaizes lepény- és perezverseny azon diákokcsáknak, kiktől talán éppen azon délből vonták el az espót vagy cipót. S ha ez hiba, akkor stillaris hiba volt a programmban versenyképességük foglalóját bánatpénznek titulálni örömpénz helyett.

Valóban csak Hamupipőke hiányzott, hogy az ember szakállas törpék országába képzelje magát. Persze hogy nagykorúságuk megszüntetésére nem kellett tutori kérvény, sem beretva, elegendőnek bizonyult — a tiszta víz is.

Kétségkívül az egész mulatságnak egyedüli fénypontja, méltán szórakoztató jelenete: a székelly nemzeti tánc volt bemutatva azon két férfutól, kik a pesti és bécsi operában is szerepeltek. De a mily öröm volt nézni, éppen oly rosszul esett tapasztalnom azt, hogy a tánc ős, eredeti, mondhatnám faji jellegét, tetem sen szaturálták balerináktól ellesett mozdulatokkal. Sok másféle volt még, de a legkomikusabb versenyről: a számárversenyről kell megemlékezni, mert kérem ez engem érdekel.

(Ne tessék félreérteni, nem hivatalból írom e sorokat.)

tal végeztetik el azt, a mit az utóbb említett bortal teljesítenek.

Igaz, hogy majd minden községben van orvos, de nincs olyan hely, hol az orvos a szegény sorsu betegeket kellőképpen ápolhassa s így a legjelesebb s leglekiismeretesebb orvos gondozása is kockára van téve.

Nem elszomorító körülmény az, hogy pl. a gyergyószentmiklósi községi orvos udvarán gyakran három-négy szekeret is találhatunk melyeken szegény s munkájuk közben szerencsétlenül járt betegeket hoznak fel a szomszéd falvakból? Vagy ha valami járvány beüt hozzánk, a rossz házi gondozás, életmód, egészségtelen és zsufolt lakások miatt nem lehet megakadályozni elterjedését s nálunk a járvány rendszeren több éven át tartván, busásan kiszedi áldozatait.

E cikk szük keretében nem sorolhatjuk el mindazon okokat, melyek Gyergyó részére egy kórház felállítását sürgetik, de olvasóinkkal szemben ez alól felmentve is érezzük magunkat, mert mindnyájan ismerik ama sürgető okokat.

Mindennek daczára mi az oka annak, hogy kórházügyünkkel nem törődünk semmit sem? Talán anyagi erőnk elégtelensége? Gyakran mondjuk a helyzetet keménynek, mikor csak a szívünk kemény. A gyergyói községek általában anyagi helyzetükben nem kereshetik a mentséget. Másban keresendő az ok. Nincs meg a községek között az egyetértés, a bizalom, a barátság oly mértékben, hogy együttes erővel és közreműködéssel mozdíthatnák elő ezen első és legfőbb emberbaráti intézményt. Egynemely község riválisa a másinak, mi idegenkedéssé s visszavonássá fajul, s a mit az egyik akar, nem akarja azt a másik.

Tekintsünk csak be szegény betegek kunyhójába s hallgassuk meg az ott felhangzó jankajásokokat, akkor, ha van bennünk jó érzés, elnémul a visszavonás szenvedélye s gyógyzni fog a barátság s az egyetértés, melyekkel Gyergyó, kis körében is csodákat művelhet.

Az vitatárgyat sem képezheti, hogy melyik községben kell felállítani a kórházat. Gyergyó zömének központja egyedül Gyó-Szent-Miklós. Eppen azért e község, hova nemcsak a középpont, hanem egyéb tényezők sulypontja is esik, ezen ügyben is a vezérszerepre van hivatva. A mit tőle elválaszthatunk úgy maga a község, mint társadalmi köre, meg is tenné, de nem ki-

vánhatja senki, hogy számunkra egymaga kaparja ki a gesztenyét a parászból. Eppen Gyergyó-Szentmiklós kezdeményezésével a gyergyói kórházra már gyűlt is össze egy kis alap, melyet a községben levő két pénzintézet minden évben szaporít, de ezek gyenge erecskék, melyektől a folyó nem fog annyira feldagadni, hogy az úgy hajóját elbirja.

Gyergyó-Szentmiklós községi képviselőinek fel kellene hívnia a társközségeket az ezen ügyben teendő közreműködésre s minden községben társadalmi úton is meg kellene indítani s állandóan fenntartani egy mozgalmat hazafias adományok gyűjtése végett. Meg vagyunk győződve, hogy nemcsak a gazdag hozza meg áldozatát, hanem még a szegény is örömmel fogja áldozatul hozni filléréit, hogy a még szegényebb embertársán segítsen. Minél nagyobb a nyomor a szeretetnek annál általánosabbnak kell lennie.

Századunk ideálja, hogy az emberiség boldog legyen, ezen ideál magasan áll ugyan, de minél magasabban áll ideálunk, annál messzebbre jutnak az egyének és annál magasabbra emelkednek a nemzetek. És egyesült erővel a legmagasabb célhoz is felemelkedhetünk. Ennek tudata s korunk nemes és szép ideálja lelkesítsen bennünket is, mint más vidékeket kórházak megvalósításában.

H. J.

Hát a tanítók?

(Bs) Az élet nehéz és drága. Olyan akzioma ez, mely bizonyításra nem szorul, melyet nem csak tud, hanem érez is mindenki, a ki saját magának és családjának fenntartása érdekében részt vesz az élet sulyos küzdelmeiben. A halandó korral folyton fokozódó szükségletek, a növekedő áldozatok, melyeket az egyes egyénektől az állam és társadalom megkíván, azon iszonyu teher, mely a mostani legyeres béke következtében nehezül az állampolgárok vállaira: mind sulyosabbá teszik a lét feltételeit mindenki nézve, de kiváltkép a hivatalnokai osztályra s más szellemi munkával foglalkozó egyénekre nézve, kik évtizedekkel ezelőtt megállapított és azóta majdnem változatlanul maradt fizetéseiből hova-tovább alig tudják fedezni a mindennapi szükségletet.

Az anyagi gondokkal való sulyos küzdelem, az éhség és gond legkevésbé sem fokozák a munkakedvet, korántsem fejlesztik a munkaképességet s e miatt elsősorban magának az államnak érdekében áll, hogy azon egyének, kiknek munkája után az állam felvirágzását és

délyieket a dunántuliak majmoltak: mi mondjuk vissza s lovarverseny helyett állítsunk őszi, tavaszi számversenyt.

Még csak a „ne tessék“-et akarom igazolni. Sokszor használtam, mert engem gyakran félreértettek; lehet talán, hogy nem tudok jól magyarul, de hát Brassay bácsi csak egy van, én sem vagyok miniszter s így nincs a ki magyarra fordítsa és commentálja az én karczolatomat gyöngébbek kedvéért.

Ennél fogva ne tessék félreérteni!

No de elég a tréfából. Vonjuk le a tanulságot. Én nem irigylem e kálvinistáktól, hogy kántori lakot építenek közköltésen, a legkevésbé sem, sőt még a mienket is lerontanám, ha valaki megfizetné, (tessék jól érteni); hanem a legnagyobb dicséret illeti őket, hogy egy ily sok fáradságot igénylő és bonyolult feladatot oly szépen oldották meg és a mi fő 718 frt bevétellel, s ezáltal példát adtak nekünk, hogy az összzetartás egy kitűzött nemes célért való lelkesedés, vallásos közönnytől és magánérdektől ment buzgalom miket tud művelni akkor, ha vannak hangadó vezérei, társadalmilag és hivatalból tekintélyes tagjai, kik egyénileg és családdal a zászlót kezükbe ragadván, minden ellenáramlat daczára diadalra juttatják.

Ne tessék félreérteni, elmondám s megkönynyebbült a lelkem.

Emberly Árpád.

boldogulását várja a felsoroltaktól mentve legyenek s számukra, habár szerény, de tisztességes megélhetés biztosíttassék.

És valóban ezen dolog eszközlése céljából már ezt megelőzőleg történtek s most is folyton tétetnek újabb-megújabb lépések.

Az állam elsősorban a katonatisztek fizetését és nyugdíját emelte fel. Ezek a hasonrangu polgári tisztviselőknél ma már jóval kedvezőbb helyzetben vannak. Nem irigyeljük tőlük, — megérdemlik; mert nehéz hivatásuk annak idején sulyos áldozatokat követel tőlük.

A birói és ügyési szervezet módosításáról szóló törvény életbeléptetésével a magasabb rangu igazságügyi tisztviselők anyagi helyzetén leendő segítve.

Az új közigazgatási törvényjavaslat — ha ugyan a függetlenségi párt obstrukcióján szerencsésen keresztül gázol — a kinevezendő tisztviselők részére olyan fizetéseket helyez ki látásba, a melyek legalább a tisztességes megélhetést biztosítják.

Most foglalkozik a pénzügyminiszterium az alsóbbrendű állami hivatalnokok anyagi helyzetének javítására irányuló számításokkal. Az állam jobbra fordult anyagi helyzete talán meg fogja engedni, hogy könnyítsenek a Saryaró Vendelek sorsán. Hisszük, hogy ez is minél hamarabb bekövetkezik és hogy bekövetkezzék: őszinte szívből óhajtuk.

Valahányszor azonban ezen tárgyról olvasunk, vagy elmélkedünk, önkénytelenül is mindig eszünkbe ötlök azon kérdés: hát a tanítók? Az államnak és társadalmának ezen alapvető, hangyszorgalmu munkásai vajjon mikor következnek Hiszen nyilvános dolog, hogy a sorsukon való enyhítés ezekre is nagyon ráérne, hiszen mindeki tudja, hogy a tanítók az Éhős Péter familiájába tartoznak és az sem titok, hogy anyagi helyzetük a legkevésbé sem áll arányban azon fontos munkával, melyet hivatva vannak teljesíteni s melyet nagyrészen teljesítenek is.

Pedig a tanítók iránt mindenki melegen érdeklődik, munkájukat, viselkedésüket a legnagyobb figyelemmel kísérik és sok esetben talán el is ismerik s némelykor talán meg is dicsérik munkájukat. A meleg érdeklődés és elismerés lelkesíti, biztatja ugyan a terhes munkában kifáradtakat, a sulyos küzdelmek közepette csüggedezőket, de sorsukon egyébként mit sem lendít.

Azt sem lehet mondani, hogy igen gyakran meg ne emlékezzenek a tanítókról. Bizony megemlékeznek igen sokszor, de ezáltal csak terheiket növelik, csak kötelességeiket szaporítják.

Ha felmerül valami új eszme, a melynek életbeléptétől a nép sorsának javulását remélik: vajjon ki van hivatva ezen eszmét a néppel megkedveltetni? — a tanító.

Másfél évtizeddel ezelőtt, midőn a házi ipar fellendítése volt soron: kiktől várták a megoldást, kik váltak az eszmének hirdetőivé, buzgó apostoláivá?

A tanítók!

Ezek vállaira nehezült a teher s ha az eszme megtestesült és sikerek éretek el, az bizonyára elsősorban a tanítók érdeme.

Pár évvel ezelőtt, midőn hazánk nem a legkedvezőbb közegészségügyi helyzetén akartak segíteni, e dolognak keresztülvitelénél, kiknek segédkezésére számítottak?

Ismét csak a tanítókéra!

Az eredmény itt sem maradt el és az legalább is részben a tanítóknak köszönhető.

Nemzetünk erősödése szép és zengzetes nyelvünk folyamatban levő terjesztése ügyének kik váltak számot tevő bajnokaivá?

A tanítók!

Az ujabban programmba vett gazdasági ismertetések terjesztését: kiktől várjuk?

Ismét csak a tanítóktól!

Ha mindezek így vannak és hogy ugyanazok az emberek senki sem tudja: akkor itt van a legfőbb ideje, hogy a tanítók anyagi helyzetével is ne csak foglalkozzunk, hanem segítsenek is rajta.

Különösen két égető kérdés van, mely sürgősen és elodázhatatlanul megoldandó. Az

Hát a számverseny igen érdekes verseny. Több preparációzt igényel, mint a ló, melynél a számár sok tekintetben okosabb. És valóban igaz lehet mindkét állítás.

A mulatság előtti napokon ugyanis tele volt az országút versenyszamarakkal, türte is hátuk Sancho Panzáját, hiszen ez természetrajzilag be igazolt tulajdonuk, de startolni sehogy sem akartak. Pedig Faulenczer állott mellettük s mégis tele volt a sáncz a lovak marginalis jegyzeteivel. De végtére is megadták magukat, bizonyára eszükbe jutott, hogy Európa reájuk nézve egy olyan vaskalitka, melyből soha sem szabadulhatnak ki Perzsia pusztái felé.

Most megmondhatom, miért érdekelt e verseny. A számárak is úgy tettek, mint a lovak. Jelentve van igen sokszor 10—20, versenyre áll 2; ezen állatokból is sok volt a hivatott, de kevés a választott; készültek többen, kiállott 3.

E három közül pedig közvetve az én számaram, lovagolta pedig az én közvetve kocsisom. Az első díjjat valami Geréb nevű gyerek vitte el. Ne tessék félreérteni, nem tudom, vajjon patriotikus képesség-e a számáridomítás, annyi azonban tény, hogy a „Geréb számara“ köszájón forgó hasonlatot sokszor olvastam, sokszor hallám.

Én csak a harmadik díjjat nyertem, persze ezt is közvetve, mert hiába, a kocsis nem termett számárhátra, szépen tűzoltót ugratott vele s így a nyert 25-ös tallér inkább fájdalomdíj lett.

Annyit mondhatok, hogy a számárak itt nagyon kifejezték s ajánlom is, hogyha minket er-

egyik a nyugdíj- és gyámügy, a másik a fizetések javításának ügye.

Mindkettő már régidőktől fogva biztató ígéretek tárgyát képezi, de előre nem halad. Minden deputációnak, mely a tanítók sorsát ecsetelendő az intéző körök előtt megfordul, bőv mértékben kijut az ígéretek, de fájdalom ezek bármilyen lényesek is, csak ígéretek maradnak s a tanítók sorsán mit sem nyithatnak.

A tanítói nyugdíjtörvény módosítását és a nyugdíjügy rendezését már a volt közoktatásügyi miniszter kilátásba helyezte még 1885-re, a mint a nyugdíjtörvény fennállásának 10-ik évében volt. Az új közoktatásügyi miniszter is többször tett e tekintetben ígéretet, az ügyet vizsgálat alá vette, számításokat eszközöltetett s minden országgyűlési időszak elején megígérte hogy a nyugdíjügy még ezen időszakban tárgyalás alá kerül, de mindig elmaradt.

Hogy mily nyomoruságos viszonyok vannak a tekintetben, annak igazolására álljon itt a következő példa.

A múlt évben elhalt megyénkben egy tanító, ki a nevelés szent ügyét egy emberöltőn keresztül szolgálta, ki minden tekintetben tekintélyes állást foglalt el a megyei tanítók között és működésével közelismerést vivott ki. E tanítónak özvegye kapott évi ellátásként 84 mond nyolcvannégy forintot s négy kis gyermeke ugyanennyit. Tehát egy öt tagból álló családnak jut évenként 168 forint, a miből esik egy napra személyenként 9 mond kilenc krajczár. Hogy miként lehet ezzel a szükségleteket fedezni, annak megítélését a közönségre bízom. De ezen egyetlen példából is kiviláglik, — bátran ezeket lehetne felemlíteni — hogy az ügy sürgős megoldást követel. Éppen azért az intéző férfiak legyenek rajta, hogy a már előkészített nyugdíj ügy minél előbb rendeztessék.

A másik nem kevésbé fontos és sürgős elintézni való ügy a tanítói fizetés emelése. A kik e tekintetben a viszonyokat ismerik, azok jól tudják, hogy a tanítók nagyobb részének nyomoruságos fizetése alig elég a mindennapi kenyérré.

Jogos és méltányos tehát a kívánság, hogy most, midőn a más tisztviselők anyagi helyzete van szőnyegen, jussanak eszükbe az intézőknek a tanítók is, mert a lényes és csillogó ígéretek nem oszlatják el az éhséget, nem üzik el az anyagi gondokat.

Midőn tehát mások helyzetét javítják, lebegjen szemek előtt ezen kérdés is: há t a t a n i t ó k ?

Politikai mozgalmak.

A képviselőházból. A képviselőház június 8-án tartott ülésében a megnyitás után elnök bemutatatta Miksa Imrénék a felvinczi kerület újonválasztott képviselőjének megbízó levelét. Ezután megkezdődött a közigazgatási javaslat folytatódó tárgyalását. Az első szónok Csata Zsigmond volt, a ki majdnem harmadfél óráig beszélt. Beszéde végén határozati javaslatot terjesztett be. L a t k ó c z i Imre mondott hosszabb beszédet. Miután a javaslat lehetővé teszi, hogy a magyar egységes nemzeti állam akarata minden téren, minden akadály nélkül érvényesüljön, a javaslatot elfogadja. Az ülés végén Vályi Imre szólott a javaslat ellen. A szükséges jogi garanciákat — legalább kellő mértékben — nem találja meg a javaslatban s ezért azt nem fogadja el. — Junius 9-én az elnöki bejelentések után a köz. jav. tárgyalását Tarnóczy Gusztáv kezdte meg s a javaslatot általánosságban elfogadta. Általános figyelemmel hallgatták a következő szónokot Beöthy Ákost, ki, bár pártja (a mérsékelt ellenzék) a javaslatot elfogadja, a javaslat ellen szólt fel. Kifogásolja, hogy a reformjavaslat nincs előterjesztve teljességében, a közigazgatási bírásokra nézve csak ígéret van téve, melyet meg is lehet másítani. Különösen elhibáztottnak tartja a javaslatnak önkormányzati koncepcióját. A modern állam keretében egészséges önkormányzat létesítését a legnehezebb feladatok egyikének tartja. Ennek megoldása a jelen javaslatban teljesen el van hibázva. A javaslatot, miután nem akarja meghamisítani sem az állami közigazgatást, sem a képviselői rendszert, nem fogadja el. A függetlenségi párt részéről S ó v á g ó Gábor és utána H o i t s y Pál beszéltek a javaslat ellen. Az utóbbi szerint olyan fontos reformot, mint ez, nem szabadna elhírtelenkedni. A törvényjavaslat életbeléptetése után nemcsak kinevezett tisztviselőink, de kinevezett képviselőink is lesznek. Ezért pártja mindent el fog követni, hogy a törvényjavaslat életbe ne léphessen. — A jun. 10-én tartott ülésben elnök bemutatja Ürményi Bernátnak, a vereszi kerület

képviselőjének megbízó levelét. A közigazgatási javaslat tárgyalásában a következő szónokok vettek részt: Tóth Ernő a javaslatot a nemzet alkotmánya ellen intézett támadásnak tartja. A javaslatot nem fogadja el. Szalavszky Gyula államtitkár azzal kezdte beszédét, hogy az ellenzék álláspontja ezen kérdésben nemcsak téves, de veszélyes is. Arra nézve szerinte mindenki egyetért, hogy közigazgatásunk államélet kívánalmait ki nem elégítvén, gyökeres orvoslást és rendszerben való változást igényel. Ezután némely, az ellenzék részéről felvetett vádakot czáfol s kimutatni igyekszik, hogy a tisztviselőválasztás semmi összefüggésben nincs az önkormányzattal s különösen az alkotmánnyal. Kijelenti, hogy a kormány nem gondol arra, hogy a községek önkormányzatát megsemmisítse. Ezután beszédében a javaslat előnyeit emeli ki, s végül Grünwald Béla szavait idézi: „A jövő nemzedék jobban fogja magasztalni politikai bölcsességünket, ha egy kompakt erős magyar államot fog tőlünk örökölni, néhány nekünk szabadelvűnek látszó intézmény nélkül, mintha szabadelvűségünk hírét hagyjuk rá — magyar állam nélkül.” A függetlenségi párt részéről a javaslat ellen beszéltek: Almássy Sándor és Majthényi Ádám, mindkettő pártolja Szederkényi határozati javaslatát.

A június 11-én tartott ülés elején elnök feliratokat és kérvényeket terjesztett be, melyek kiadattak a kérvényi bizottságnak. A közigazgatási jav. tárgyalásánál a vitát Illyés Balint kezdte meg annak kijelentésével, hogy ő a haladás és reform embere, ha a javaslat jó volna, őt nem akadályozná a pártfegyelem a hozzájárulásban, de a tervezett reform egészen helytelen. A párt jelszava jogokért küzdeni, jogot nem adni fel soha. Nem szavazza meg a javaslatot, hanem pártolja Szederkényi határozati javaslatát. K a p o c s f f y J. szerint nem összeegyeztethető a parlamentárizmussal, hogy a kormány ilyen fontos tvjavaslatot úgy szólva kapuzárás előtt nyújt be. Ha a tisztviselőket jobban dótálnók és a választásokat tisztább alapokra fektetnők, meg lehetne javítani a közigazgatást anélkül, hogy az ősi intézményeket eltöröljék. Az ősök bölcsesége által alkotott védműveket nem szabad lerombolni. A javaslatot nem fogadja el. B u s b a c h Péter a javaslat mellett szólt. Beszéde közben kinyilvánította, hogy részéről gr. Apponyit és társait szívesen látja a szabadelvűpárt sorában. A javaslatot elfogadja. 5 percznyi szünet után D o m a h i d y István, ki a közigazgatási javaslat miatt lépett ki a kormánypártból, a javaslat ellen szólt fel. Ismeri a népet és tudja, hogy nagy időkben, nehéz körülmények között csak oly tisztviselők vezetése alatt hajlandó áldozatokat hozni, kiket saját maga választott. A kinevezendő tisztikar saját jól fel fogott érdekében teljesen rendelkezésére fog állani a központi hatalomnak. Ha a megyei védbátyákat lerombolják, akkor a parlamentárizmus is csak porhintés szemünkbe. A kormány, ha akarja olyan parlamentet állít össze, a milyen neki tetszik. A javaslatot nem fogadja el.

KÜLÖNFÉLEK.

— **Hangverseny.** A csikszeredai dal- és zene együtlet harmadik — alapszabályszerű — hangversenyét folyó évi június hó 4-én fogja megtartani, melynek érdekes műsorát lapunk jövő számában közöljük. Ezen hangversenyre az alapító és pártoló tagokat két-két tiszteletjegyet illeti, melyek a meghívók széthordása alkalmával fognak kézbesíttetni. — Mint halljuk, a lapunkban is már jelzett j o g á s z b á l t szintén június 4-én szeretnék volna jogászaikkal megtartani, de a „dal- és zene-együtlet” ez alkalommal hangversenyét el nem halasztatván, — a bál valószínűleg augusztus hó elején fog megtartani.

— **Új tudor.** Csiki József, Nagy Sándor helybeli ügyvédnél dolgozó, szép tehetségű ügyvédjelölt e hó elején állotta ki Kolozsvárt a tudori szigorlatot igen szép eredménnyel. Gratulálunk!

— **Antal napja.** A „Csikszeredai dal- és zene-együtlet” zenekara Becze Antal alispán, dr. Fejér Antal és dr. Betegh Antal ügyvéd egyleti tagoknál f. hó 13-án, névnapjuk alkalmával, igen jól sikerült zenével tiszteelt.

— **Régi temető.** A megyei polg. leányiskola új épülete körül történt alagsó lerakása közben a földszíne alatt mintegy másfél méternyire régi temetőhelyre bukkantak. A kiásott árkokból emberi csontok, koponyák, koporsómaradványok kerültek felszínre. A jöbök között kiemeltek egy fehratos sirkövet is, melyen a következő négy sor tisztán olvasható: „Clara tui quondam, — Clara de stirpe Carato, — Flora tui florens, — Clarificata rosis.” A felírás többi része el van mosódva s csak egyes szavak vehetők ki belőle. A sirkövön található kronostikont és azon körülményt, hogy egy Carato Manó nevű alezredes a madéfalvi szikulicidium idején került Csikba — egybevetve, a temetés ideje 1769-re tehető. A most felásott temető helye a csikszeredai lakosok közül, még hallomásból sem emlékezik senki.

— **Jégverés.** A folyó évben országszerte oly sűrűn fellépő elemi csapás: a jégverés megyénk területén is több helyen károkat okozott. A múlt

hét végén, pénteken Gyergyó-Szentmiklós, Tekerőpatak és Vasláb környékén pusztított, — kárt okozván a kövérebb rozsookban és különösen a fiatal kenderben. Ugyanazon napon Karczalva határát is elverte a jég. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a hőmérsék az egész vármegyében igen alant fokra szállott, úgy hogy a magasabban fekvő legelőkön a víz az itató vályukban megfagyott.

A csikmegyei polgári leányiskolában az 1890—91. tanévben az évi nyilvános vizsgálatok az iskola helyiségében (vármegyeház) következő rendben fognak megtartatni: Junius hó 26. d. e. 8—12-ig az I. osztály minden tantárgyból; d. u. 2—6-ig a II. o. minden tantárgyból; — 27-én d. e. 8—12. a III. o. minden tantárgyból; d. u. 2—6. a IV. o. minden tantárgyból; — 28-án d. e. 8—9. hálaadó isteni tisztelet, 9—12. a polg. leányiskola mindnégy osztályának ének-, zene- és szavalatokkal egybekötött zártnepélye. A női kézimunkák, rajzok és fogalmazványok a vizsgálat tartama alatt lesznek megtekintetők. E vizsgák, melyeken a tekintetes Iskolaszék testületileg lesz jelen, nyilvánosak lévén, arra a t. szülők és tanügybarátokat meghívja az igazgatóság.

— **Rablógyilkosok Tölgyesen.** Folyó hó 4-én éjjel 12 és 1 óra között Hasszán Mahmed tölgyesi kereskedő lakásába három, bottal, késsel és fegyverrel ellátott oláh rablásiszendékkal behatolt. A rablók a nyitott ablakon előbb a konyhába, azután innen a zártlanul állott hálószobába meggyújtott tekeres viaszgyertyával belopózkodtak. A szobában az öreg Hasszán, unokaöccse s a szakácsné aludtak. Legelőször is az öreget ütötték fölére oly erővel, hogy álmából egyszerre eszméletlen állapotba esett; ugyanekkor több ütést mértek az alvó szakácsnéra is, de ez nem kapott oly ütéseket, melyektől eszmélt volna eszmélet s összehúzódva, az ágynevelő között meglapult. A gyilkosok azt gondolták, hogy már ennek se kell több, tovább nem ütötték. Csakhamar a fiatal kereskedőre került volna a sor, de ez az ütések zajára fölébredvén, kiugrott az ágyból, mit látván a rablók, reávetették magukat s ütni, fojtogatni s késsel szurkálni kezdtek; de ő sem hagyta magát s lélekjelenlétét és bátorságát megtartva, keményen vépte magát s így heves dulakodás támadt köztük, miközben a gyertya kialudt de a viaskodás a sötét szobában azért tovább folyt. A rablók a fiatal kereskedőről lehasogaták a ruhát s megakarták mindenáron gyilkolni, de valahányszor megragadták, mindannyiszor kisiklott kezeik közül, sőt sikerült neki egyik rabló fegyverét megragadni s azzal hatalmas ütéseket osztogatott támadóinak. Mindazáltal az egyenetlen viaskodásban a sok ütéstől és késszurástól ereje hanyatlani kezdett s közel volt a kimerüléshez. Szerencsére azonban, míg a dulakodás folyt, a szakácsné az ágyról óvatosan lecsúszott s sikerült neki a tégely nagyot ajtón észrevétlenül kijutni az udvarra s onnan a kerítésen át a szomszédudvarra jutván, segítségért kiáltozott. A kiáltásra összefutottak a szomszédok s a kereskedő házához siettek, de a rablók ekkorra már elhordták irhájukat s nem sikerült őket elcsipni, és a sötétségben azt sem láthatták, hogy merre menekültek. Mikor a szomszédok bementek a kereskedő házába, borzadva látták a vérengző dúlás nyomait. A szobában a butorok feldöntve, szerteszét hevertek, a padlón és a falon vércseppek voltak; az öreg kereskedő még eszméletlenül feküdt, a fiatal pedig véresen s kimerülve találták. A rablókat a dulakodás közben sem tudta felismerni a fiatal kereskedő, csak annyit tudhatott meg, hogy oláhok voltak s hogy egyiknek gyengébb bőrű és kisebb keze volt, mint a többinek. Bünyjelvényül ott hagytak a rablók egy fegyvert eltörve és egy oláh kalapot. A nyomozás erélyesen foly.

NYILTTÉB.

E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Bizonylat.

Az „Első magyar gazdasági géppház részvénytársulat” tek. igazgatóságának

Budapesten,

külső váczí-út 7.

Folyó hó 24-én kelt becses felkérésének engedve, tisztelettel értesitem, hogy a czímtől vásárolt 3/4 lőerejű göcséplőgép úgy munkaképesség, valamint a szemnek kicséplése és tisztítása tekintetében

párját ritkítja

a mennyiben júliusi napokban átlag 110—120 métermázsát cséplelt naponként és tisztán.

Tekintve könnyed szerkezetét és szállíthatóságát, kisebb birtokosoknál igen megfelelő.

Ezek után maradtam

Szél (Pozsonymegye), február 28-án.

Tisztelettel:

CSENKEY LÁSZLÓ, s. k.

1)

birtokos.

Sz. 1643—1891. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság végrehajtónak gyergyószentmiklósi Hobaj József végrehajtást szenvedő elleni 45 forint tökétkövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a csikszere-dai kir. törvényszék (a gyergyószentmiklósi királyi járásbíró) területén levő Gyergyó-Szentmiklós község határán fekvő a gyergyószentmiklósi 1046. sz. jtkvben A + 1 rdsz. 4185, 4186. hrszokra 60 frt, 2. rdsz. 4189, 4190. hrszokra 165 frt, 3. rdsz. 4296. hrszra 65 frt, 4. rdsz. 4295. hrszra 13 frt, 6. rdsz. 4425. hrszra 20 frt, 9. rdsz. 14927. hrszra 30 frt, 10. rdsz. 17567, 17577. hrszokra 148 frt, 11. rdsz. 18144 hrszra 14 frt, 13. rdsz. 22281. hrszra 49 frt, 15. rdsz. 28150. hrszra 28 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi augusztus hó 10-ik napján délelőtti 9 órakor ezen tkknyvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árakon alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni; avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyószentmiklóson, 1891. évi május hó 13-ik napján.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Szász Ignác,
kir. jrbíró.

Szám 1219—1890. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbíró mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Gál Antal és neje végrehajtónak Lacz János és neje végrehajtást szenvedő elleni 65 frt tökétkövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a csikszere-dai kir. törvényszék a csikszentmártoni kir. járásbíró területén levő Csik-Szentmárton község határán fekvő, a csikszentgyörgyi I. rész 461. sz. jtkvben 1628^{1/2}, 1629, 1631, 1632. hrsz 175 frt, 1676 hrsz 46 frt, 2946 hrsz. 13 frt, 4908 hrsz. 65 frt, 5262, 5265 hrsz. 25 frt, 5270 hrsz. 9 frt, 5507^{1/2}, 5508 hrsz. 56 frt, 5724 hrsz. 4 frt, 5727 hrsz. 8 frt, 6031 hrsz. 44 frt, 6350, 6351, 6352 hrsz. 6 frt, 6367 hrsz. 11 frt, 6405^{1/2} hrsz. 16 forint, 6489 hrsz. 45 frt, 6674 hrsz. 45 frt, 6794 hrsz. 8 frt, 7017 hrsz. 94 frt, 7651 hrsz. 227 frt, 8431 hrsz. 96 frt, 9693 hrsz. 26 frt, 9949 hrsz. 7 frt, 10040 hrsz. 14 frt, 4907 hrsz. 65 frt, 6490 hrsz. 45 forint, 2948^{1/2} hrsz. 13 frt, 6485 hrsz. 3 frt, 6488^{1/2} hrsz. ingatlanokra 14 frt, — az 1384. sz. jtkvben 5260. hrsz. ingatlanból Lacz Jánost illető felelő részre 8 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi augusztus hó 13-ik napján délelőtti 9 órakor Csik-Szentgyörgy községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árakon alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényzcikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Csikszentmárton, 1890. évi május hó 8-án

Szakács, kir. aljbró.

Sz. 1157—1891. tkkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy gyergyó-újfalvi András Máté és neje Cziriák Emerinczia végrehajtónak gyergyókilyénfalvi Cziriák Mihály (alsó) végrehajtást szenvedő ellen község megszüntetése és járuléki iránti végrehajtási ügyében a csikszere-dai kir. törvényszék (a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró) területén levő, Gyergyó-Kilyénfalva község határán fekvő következő ingatlanokra: a gyergyókilyénfalvi 2. sz. jtkvben A. + 1. rdsz. 2. hrszra 10 frt, 2. rdsz. 5^{1/2}. hrszra a kilyénfalvi 3. sz. jtkvben A. + 3. rdsz. 7^{1/2}, és az odavál 4. sz. jtkvben A. + 2. rdsz. 5^{1/2}, helyrajzi szám alatt foglalt ingatlanokhoz közös bejárás jog épentartása mellett 400 frt. 3. rdsz. 326. hrszra 10 frt, 4. rdsz. 627. hrszra 12 frt,

5. rdsz. 823. hrszra 15 frt, 6. rdsz. 1069. hrszra 8 frt, 7. rdsz. 1583. hrszra 2 frt, 8. rdsz. 2695. hrszra 10 frt, 9. rdsz. 2793. hrszra 15 frt, 10. rdsz. 2842. hrszra és 2844. hrszra együtt 4 frt, 11. rdsz. 2903. hrszra 10 frt, 12. rdsz. 3337. hrszra 10 frt, 13. rdsz. 4344. hrszra 3 frt, 14. rdsz. 5246. hrszra 20 frt. 15. rdsz. 5753, 5754. hrszra-mokra 31 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi Junius 30-ik napján délelőtti 9 órakor Gyergyó-Kilyénfalva község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árakon alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1891. évi április hó 9-ik napján.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Szacsvay Imre,
kir. aljbró.

A gyergyói járás főszolgabírájától.

Sz. 2477—1891.

(3—3)

k. i.

Pályázati hirdetmény.

Csikmegye gyergyói járásába kebelezt Gyó-Tekerőpatak nagyközségben

községjegyzői

állás elhalálózás folytán üresedésbe jöven, annak betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

A jegyzői javadalmazás áll: évi 400 frt fizetés, 50 frt irodai átalány, 25 frt utazási átalányból, szabad lakásból — és a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjakból.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást

elnyerni óhajtják, miszerint az 1886. évi XXII. tcz. 66. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket folyó évi junius hó végéig hozzám adják be.

Gyó-Szentmiklóson, 1891. május 25-én.

Nagy Tamás,
főszolgabíró.

Árlejtési hirdetmény.

A gyergyó-csomafalvi rom. kath. templom kijavitása 3300 frt 24 krban felsőbb hatóságilag megállapítottván, a versenytárgyalás folyó évi junius 21-én délután 4 órakor fog a csomafalvi plebanialis lakban megtartatni.

A költségvetés és versenytárgyalás feltételei nevezett plebanialis lakban betekintethetők.

Vállalkozóknak csak szakképzett építésszek fogadtatnak el, kik tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékának akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirokban bánatpénzzül való csatolása mellett, zárt ajánlataikat a fennirt idő alatt a gyergyói főesperesi hivatalhoz beadni.

Gyergyó-Csomafalva, 1891. junius 1.

BALLÓ JÁNOS, **BOTH FERENCZ,**
lelkész, építési bizottsági elnök. főesperes.
(2—2)

HIRDETMÉNY.

A csikszentsimon-csatószezi plebanialis telek körüli száraz támfal és rácsos kőkeret építése f. évi junius 21-én d. u. 4 órakor árlejtés útján kiadatik. Bővebben értekezhetni alulirotnál.

Csik-Csatószez, 1891. május 29.

BÁLINT LAJOS,
szentsimon-csatószezi plebános.
(3—3)

A 1-2

BUDAPESTI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁSA.

Főszerkesztő: RÁKOSI JENŐ. — Felelős szerkesztő: CSAJTHAY FERENCZ.

Dolgozó-társak: Balogh Pál, Balázs Ignác, Baksay Sándor, Béla Henrik, Berényi László, Barna Izidor, Csajthay Ferencz, Csapó István dr., Flammarion Kamill, Herczeg Ferencz, E. Ill. Károly, Kaas Ivor báró, Oswald Sándor, Osz Kornél, Proff Sándor báró, Rákosi Jenő, Rákosi Viktor, Solder Ungó, Telesi Sándor gróf, Tóth Béla, Vasskó Elemér.

A kiadónivalat fej.: Zilahy Simon.

A Budapesti Hírlap június 15-én tölti be fennállása tizedik évét. Ez évek alatt a magyar közönség legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja lett és a mai idők sajtó kellekeivel a magyar hírlapvilágban elsőrangú tagjává kiemelte föl magát.

A nemzeti irány merész és elszánt kultusza úgy a politikában, mint az irodalomban, a művészetekben és társadalomban biztosították neki a hírlapvilág közönség rokonszenvét és támogatását.

Alig volt rá eset Magyarországon, mióta az alkotmány helyreállt, de ritkán külföldön is, hogy hírlap oly vezérlő szerepet játszik egyes kérdések sorsa megalakításában, minőre a Budapesti Hírlap aránylag nem hosszú fennállása óta ismételt adott példát: nem kell csak a véderővitára emlékeztetnünk, a melyben két hónapra keresztül azt lehet mondani, a Budapesti Hírlap táplálta a vitát, a közérdeklődést, a közszellemet. Ujabbán pedig a közigazgatási javaslat első és döntő bírálatát a lap hasábjairól indult ki, hogy az elmélet megteremkenyítse.

Ily sikerhez pedig kettő szükséges: elsőben is az értelmi tökély párosulva az írói tehetséggel; másodszor az abszolút függetlenség minden párttól és hatalmasságtól. Ezek nélkül lehetetlen azt az erkölcsi erőt felszabadítani s munkássá tenni a közérdek javára, a minő a tisztességes sajtóban és munkájában rejlik. Ila pedig valaki e helyen, a hol az újság kénytelen magáról beszélni, ezt dicsekvőnek venné, annak megengedéselekre készülnék a vallomást, hogy távolról sem tartjuk magunkat csalhatatlanoknak. Tudjuk, hogy minden vigyázat és megfontolás mellett is botlunk mi is. De botlásunk is csak szabad meggyőződésünkből ered, nem egy harmadiknak akár egyénnek, akár társaságnak, akár pártnak, akár felekezethez, akár osztálynak sugalmazásából vagy egyoldalú érdekből.

Bizvást tölthetjük hát olvasóinknak azt az ígéretet, hogy ugy mint eddig, újságírói kötelességeinket és lelkiismeretünkön kívül más urat magunk felett el nem ismerünk.

A politikai vezetést, a vezércikknek rovatát Balogh Pál, Kaas Ivor báró és Rákosi Jenő látják el rendszeren. Jogi szakcikkeinket, általában jogi szakcikkünk fejtegetését, rovatához nem kövte Edvi Illés Károly kitűnő tollából veszik e lapok olvasói. Orvosi s természettudományi kérdésekben írunk és tanácsadónk Csapódi István doktor, a jeles fővárosi orvos és szakíró. A többi rovatok megoszlanak kipróbált s nagyobb részt már évek óta a Budapesti Hírlap közönségét szolgáló több dolgozó társaink közt.

Irodalmi és tárczarovataink a mellett, hogy a lap keretén kívül levő írók közreműködését is sürően igénybe veszik, sőt a közönség köréből is a tehetségeket magához vonni iparkodik, oly erőkre vannak állandóan bizva, mint Teleki Sándor ezredes, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz) Herceg Ferencz, Baksay Sándor, Béla Henrik és a főszerkesztő (—0) végül a világra szóló hírt élvezo Flammarion Kamill, a ki szintén állandó szerződéses viszonyban van a Budapesti Hírlap-pal.

A regény-szarnokok számára iparkodásunk, hogy a külföldről s a hazai erőkől is a javát szerezhessük meg a Budapesti Hírlap-ban. Csiky Gergely kitűnő regény- és drámaírókat a hírneves francia: Ohnet György váltja fel. Egy olyan regény Salvatore Farina tollából szintén birtokunkban van. Hogy nagy áldozatoktól sem rettenünk vissza e rovat érdekében, megmutattuk azzal, hogy tavaly megszereztük és közzéltük Stanley legújabb művét afrika expediciójáról. Angol regényeink, a melyekből évenként kettő-három szokunk közzélni, kitűnő kedveltséget élveznek.

A mi e lapok többi tartalma u. m. a közgazdaságot, újdonságokat, az értesüléseket, helyi, vidéki és külföldi tudósításokat illeti: mindez régóta úgy el van látva a Budapesti Hírlapban, mint bármely elsőrendű európai lapban. Dolgozó-társainkat méltán nevezhetjük kipróbált és lelkes gárdának, a mely becsúgyrát helyezi lapja korekt és kitűnő kiszolgálásába. Minden jelentékenyebb magyar városban van tudósítónk, Bécsben egész kis fiókszerkesztőség szolgál ki hennünket telegraf és telefon útján: óvják közönségünk érdekeit és mindenüvé a haza határain belül és kívül, bárhol valami rendkívüli dolog készül, vagy ha csak véletlenül megesis: külön kiküldött tudósítóink ott vannak vagy ott teremnek, mint a magyar olvasó közönségnek katonái.

A Budapesti Hírlap iránya az elmúlt decennium alatt kiállította képességei tűzpróbáját. Ebben a változatlan irányban fogja ezennel is teljesíteni feladatát és kiszolgálni olvasóit.

Július 1-én fogjuk megkezdeni Ohnet György A gyó-lőlség adója című új regényének közlését, mely a Budapesti Hírlap kizárólagos tulajdona.

Az előfizetés feltételei helyben házhoz hordva, vidéken postával: egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedére 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr. A fővárosi nyaralókban lapunk kora reggel kézbesítetik, az egész fűrdő-évad alatt pedig előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalványval csaközölhetők következő cím alati:

A „Budapesti Hírlap” kiadóhivatalának IV. kortlat kalap-utca 18. szám.